

BAIX RELLEU ROMÀ EN MARBRE

Deiem un altre dia, que era de notar que entre el gran esplanall partioner de les d'ugues Rambles, i en els assoleïats suburbis levantins de la segona Roma, nostra volguda *Tarraco*, ni rastre es podia seguir de cap divinitat de la Teogonia gentilica, de cap ara, ni temple públic; pero, aleshores, fa ja bastants anys, ço es, en la nostra juvenesa, no saviem fos aflorada en l'hort del govern militar de la Plaça, l'interessantíssima peça arqueològica en marbre, reste, tal volta, de qualque tomba o monument.

D'aquesta peça, volem parlarne, amb detenció, no solament per la seva válua artística en sí, sino per no haverla, fins ara, pogut veure; trovalla poc coneguda del públic docte i indocte de fora i de casa, puix que enjoia com preuat ornament el damunt d'una espléndida xemeneia en marbre *verdiglio* (Alacant) en les senyorials habitacions particulars del palau, lloc retirat o intim per a ésser admirada de tothom.

Nosaltres, en la visita d'atenció que tornárem al pundonorós i benivolgut general governador, nostre amic l'Excm. Sr. D. Maximiliá Soler, poguerem, degut a la seva amabilitat exquisita, contemplar, llarc rato, aquest baix relleu en marbre blanc, en molt bon estat de conservació que contrasta amb l'estat dels objectes arqueològics que atressora el nostre Museu Arqueològic *provincial*, la major part d'ells mutilats, ço es, amb els estralls dels temps.

Aquest preat i curiós márbre que anem a descriure, mideix 0'70 m. d'amplaria per 0'50 m. d'alsària; l'enquadra un artistic i motllurat marc en guix color groc palid, ço es, del mateix color de la patina del márbre, que li escau perfectament. Representa una forja, segurament la forja del déu Vulcá, déu de les Arts útils i del foc: a má esquerra s'hi veu la figura al nú del déu Vulcá, de marcades o hercúlees formes, sentat i en posició de repós, ço és, amb el braç dret en extensió, estirat, i la dextra apoiada en el mur que hi caixaleixa i el mall de ferro, a dugues mans (marcus),

a terra entre les cames; al fons hi apareix la boca d'un forn, potser la fornai; mes baix un poc a la dreta l'enclusa (incus) de proporcions elegantíssimes i de forma distinta de la dels gravats que il·lustren els Diccionaris arqueològics d'antigüitats romanes i gregues; i a l'extrema dreta a terra i en un recó, la pica (iacus), original *lacus* o pica a faisó de casque de soldat romá (galea), amb unes quantes sagetes dintre l'aigua; forma inconneguda que no havem observat en cap dibuix dels inspirats en texts clàssics de Plini, de Virgili, d'Ovidi, d'Horáci, etc., comentaris pràctics pel nostre esperit.

El nostre digníssim governador militar pensa, mitjançant el permís de la Superioritat, cedir el baix relleu esmentat, al nostre Museu Arqueològic, per a que tothom pugui visitar-lo; noble exemple de civisme, digne de imitarse, car això és col·laborar a la defensa del nostre patrimoni artístic, part de la nostra riquesa ciutadana.

AGUSTÍ M.ª GIBERT

CIRCULAR DE LA NUNCIATURA APOSTOLICA DE MADRID

SOBRE LAS PRECIOSIDADES HISTÓRICO-ARTÍSTICAS DE NUESTRAS IGLESIAS

(Julio-1922)

«A los eminentísimos, reverendísimos Cardenales; a los excelentísimos, y reverendísimos Arzobispos de España.

En varias ocasiones, esta Nunciatura Apostólica ha dirigido a los señores Obispos atentas circulares con el principal objeto de excitar su celo en la conservación del caudal artístico que posee la Iglesia española: Así se hizo en 11 de abril de 1911 y 21 de junio de 1914.

Como era de esperar, los señores Obispos han respondido con una solicitud y diligencia digna de todo encomio a las invitaciones de la Nunciatura, y hoy es ya raro el caso de tener que lamentar sorpresas irremediables.

Mas se Nos ha comunicado estos dias, por conducto muy respetable, la alarmante noticia de haberse organizado unos anticuarios